

Var okkupasjoner uavvendelig? ^{nr. 4.} 16. 4. 1955,

Av overlæge Johan Scharffenberg

Ambassadør Erik Colban har i Morgenbladet nr. 81 og 82 hevdet at «Hitlers mål og strategi måtte føre til okkupasjonen». Han bygger navnlig på tankegangen i Hitlers programskrift «Mein Kampf», men selv om føreren virkelig hadde satt tysk verdensherredømme som sitt mål, følger ikke derav at en militær erobring av Norge før eller senere ville blitt uomgjengelig.

Ut fra læren om «den nordiske rase» kunne Hitler håpe å vinne de skandinaviske folk for frivillig tilslutning til det storgermanske rike. Dette var oppgaven for avdeling «Norden» i Rosenbergs «utenrikspolitiske amt», opprinnelig et nazistisk partiorgan som vedble å virke etter maktovertagelsen 1933 ved siden av statens utenriksterium.

Quisling kom sannsynligvis allerede i 1934 i kontakt med denne «nordiske» ideologi gjennom dikteren *Thilo von Trotha* som da var leder for «avdeling Norden». Etter dennes død ble *Wilhelm Scheidt* fra juni 1939 bindeleddet mellom Rosenberg og Quisling.

Hitler ønsket ikke et generaloppgjør med ett slag, han ville ta skritt for skritt, vestmaktens blindhet tillot ham å nå sine mål uten krig helt til angrepet på Polen 1. september 1939. Ennå i august trodde Hitler at vestmaktene ikke ville gå til krig for Polens skyld, Englands krigserklæring rystet ham. Den annen verdenskrig oppstod mot Hitlers ønske. Den reiste spesialproblemet: herredømmet over Norges kyst.

Mot ambassadør Colbans oppfatning taler havnlig følgende kjensgjerninger:

Franske politikere og militære ønsket et nytt krigsteater på den

skandinaviske halvøy og ville prøvøse et tysk angrep der.

Churchill ønsket å stoppe malmutførselen over Narvik.

Admiral Canaris advarte storadmiral Raeder om engelske invasjonplaner, dette voldte Raeders henvendelse til Hitler 10. oktober 1939, men Raeder anså selv norsk nøytralitet som mest fordelaktig. Hitler planla dengang angrep på vestfronten i november og festet seg ikke da ved Norgesspørsmålet.

Russlands angrep på Finland 30. november gav vestmaktene påskudd om hjelp til Finland for å få tropper inn i Norge og Sverige.

Quisling fremholdt 11. desember vestmaktens planer for Raeder, denne skaffet ham adgang til Hitler. Først samtale med Quisling bragte Hitler til å ta opp spørsmålet om invasjon i Norge til militær undersøkelse, han fremholdt dog uttrykkelig at han ville foretrukket skandinavisk nøytralitet, men engelsk okkupasjon kunne føre til tap av krigen.

For den tyske krigsførsel ville bevart norsk nøytralitet vært en langt større fordel enn bruken av norske baser mot England. I krigens begynnelse hadde Tyskland bare få ubåter, etter Frankrikes nederlag i juni 1940 ble de fleste ubåter stasjonert på den franske kyst.

Disse kjensgjerninger taler mot ambassadør Colbans oppfatning. Problemet hører imidlertid inn under det sentrale spørsmål om verdenshistoriens forløp er uforanderlig. Kunne årsakskjeden vært brutt ved større visdom hos statsmennene?

Johan Scharffenberg.